

Hlavní oblast: Spravedlnost

Téma: spravedlnost, nespravedlnost, pravidla, odpuštění

Ročník: 1. třída

Rozvíjené kompetence: spravedlnost, tolerance k nejednoznačnému, empatie, znalost a kritické porozumění sobě samému

Užité metody: hra, reflexe prožívání, diskuze

SPRAVEDLNOST

- Nespravedlnost (Věž z kostek)
- Spravedlnost a nespravedlnost (Slunce a mraky)
- Spravedlnost, pravidla, odpuštění (Lze prominout?)

Věž z kostek

Cíl: Prožití zkušenosti s nespravedlivým zacházením a poznání vlastních reakcí na něj

Pomůcky: Kostky

Postup: Žáci vytvoří skupinky přibližně po třech. Učitel rozdá každé skupince na první pohled stejnou hromádku kostek, v každé bude ale o trochu jiný počet. Žáci mají v určitém časovém limitu poskládat co nejvyšší věž. Kostek by mělo být tolik, aby bylo zaručeno, že se skupinkám podaří postavit věž ze všech kostek a přitom věž nepadne. Po uplynutí časového limitu učitel vyhlásí vítěze. Jelikož má hra předem jasné vítěze a poražené a děti tuhle skutečnost nemůžou ovlivnit, s největší pravděpodobností se vzbouří, že hra není fér. Níže uvedené otázky mohou posloužit k formulaci a vyhodnocení zkušenosti z pozitivní nebo negativní diskriminace:

- Jak jste se cítili, když se vám podařilo postavit věž ze všech kostek?
- Jaký jste měli pocit, když jste zjistili, že každá skupinka měla k dispozici jiný počet kostek a tím pádem jste skončili první/druzí/poslední...?
- Jak byste se cítili, kdybyste patřili do jiné skupinky?

Následně může proběhnout diskuze o situacích, ve kterých děti už někdy zažily nespravedlnost, a o tom, jak se v daných situacích cítily a jak se zachovaly. Co v takových situacích můžeme dělat?

Slunce a mraky

Cíl: Zamyšlení se nad spravedlivými a nespravedlivými situacemi

Pomůcky: Žluté slunce a šedivý mrak z barevného papíru pro každé dítě

Postup: Učitel postupně předkládá různé situace a děti vyhodnocují, zda je jednání v konkrétních situacích spravedlivé nebo nespravedlivé. Pokud děti vyhodnotí situaci jako spravedlivou, zvednou nad hlavu žluté slunce. Pokud usoudí, že situace je nespravedlivá, zvednou nad hlavu šedivý mrak. Situace můžou být následovné:

- Splnil jsem správně domácí úkol. Dostal jsem za něj jedničku.
- Bratr rozbil hrníček. Rodiče za to vynadali mně.
- Pomohl jsem mamince s úklidem. Maminka mě za to pochválila.
- Upekli jsme si s kamarády koláč. Každý jsme snědli stejně velký díl.
- Od babičky jsem dostal velkou čokoládu. Moje sestra dostala malou čokoládu a můj bratr nedostal nic.

Lze prominout?

Cíl: Uvědomění si souvislosti mezi pravidly, spravedlností a odpuštěním

Pomůcky: Předem vytvořená pravidla třídy

Postup: Vycházíme z již vytvořených pravidel třídy. S dětmi si pravidla zopakujeme a řekneme si, co vyplývá z jejich porušení. Děti zkusí samy navrhnout, co dělat, když se pravidla poruší. Ke každému pravidlu zkusí vymyslet spravedlivý trest. Šlo by to ale i jinak? Lze něco i prominout? Za jakých podmínek?

Zdroje:

Výuka demokracie (Gollob R., Krapf P. (eds.))

Jak naučit děti hodnotám (Eyrová L., Eyre R.)